

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 15/2022-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti obchodnej spoločnosti **AK MS s. r. o.**, IČO 47 237 767, Galandova 3, Bratislava, v mene ktorej koná JUDr. Miloslav Šimkovič, konateľ a advokát, proti postupu a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Ndob 6/2021 z 30. marca 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutého uznesenia vyplýva, že v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 4 Cob 169/2020 o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II č. k. 24 Cb 308/2015-406 z 22. júna 2020 sťažovateľka podala námietku zaujatosti proti sudkyňi, členke senátu krajského súdu, [REDACTED], a navrhla, aby menovaná sudkyňa bola vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci v predmetnom konaní, alternatívne, aby bol z prejednávania a rozhodovania sporu vylúčený celý senát 4 Cob krajského súdu.

3. Najvyšší súd ako súd nadriadený rozhodol o sťažovateľkou podanej námietke napadnutým uznesením tak, že vyslovil: „*Sudkyne Krajského súdu v Bratislave [REDACTED]*

██████████ a ██████████ nie sú vylúčené z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 4 Cob 169/2020.“

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, ktorým nevyhlásil v ňom uvedené sudkyne krajského súdu z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci, podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že napadnuté uznesenie je ústavne neakceptovateľné, nedôveryhodné, formalistické a svojvoľné a postup najvyššieho súdu v jej veci, keď nebol vykonaný tzv. test objektívnej a subjektívnej nestrannosti sudcu, považuje za šikanózne, absolútne nezákonný a arbitrárny.

5. Sťažovateľka zároveň v ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd rozhodol podľa § 129 a § 130 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) o odklade vykonateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a o dočasnom opatrení, ktorým uloží krajskému súdu prerušiť konanie vedené pod sp. zn. 4 Cob 169/2020, a to až do právoplatného rozhodnutia ústavného súdu o tejto ústavnej sťažnosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny) a práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením najvyššieho súdu, ktorým rozhodol o námietke zaujatosti podanej sťažovateľkou v odvolacom konaní tak, že sudkyne, členky senátu krajského súdu, z konania v predmetnej veci sťažovateľky nevyhlásil.

7. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je úlohou ústavného súdu posúdiť, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že v danej veci ide o návrh na začatie konania [§ 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde], ktorý spĺňa všeobecné náležitosti návrhu (§ 43 zákona o ústavnom súde) a je podaný navrhovateľkou, obchodnou spoločnosťou, ktorej zastúpenie advokátom sa nevyžaduje (§ 34 zákona o ústavnom súde), keďže sťažovateľka je právnickou osobou, ktorej jediným predmetom podnikania je poskytovanie právnych služieb podľa zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

9. Pokiaľ ide o osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti podľa § 122 a § 123 zákona o ústavnom súde, aj tieto sú v prípade sťažovateľkou podanej ústavnej sťažnosti splnené. Ústavný súd v tejto súvislosti hodnotí, že dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti proti predmetnému uzneseniu najvyššieho súdu vyplývajúca z § 124 zákona o ústavnom súde je vzhľadom na dátum jeho doručenia sťažovateľke (10. mája 2021, pozn.) zachovaná, keďže koniec lehoty pripadol na sobotu 10. júla 2021 a ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu elektronicky doručená s kvalifikovaným elektronickým podpisom najbližší pracovný deň, t. j. 12. júla 2021.

10. Ďalej sa ústavný súd zaoberal otázkou, či neexistuje všeobecný súd, ktorý by mohol rozhodnúť o ochrane práv sťažovateľky, pretože ako uvádza aj samotná sťažovateľka, jej sporová vec nie je zatiaľ právoplatne ukončená a je aktuálne v štádiu (druhého) odvolacieho konania vedeného na krajskom súde po tom, čo najvyšší súd, ktorý rozhodoval o podanej námietke zaujatosti, napadnutým uznesením nevytlúčil z odvolacieho konania sudkyne (členky senátu) krajského súdu.

11. V zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ústavy ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

12. Ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať jeho ústavnou sťažnosťou len vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Zmysel a účel uvedeného princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým právnickým osobám alebo fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (obdobne pozri III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

13. Ústavný súd opakovane vyslovil, že rozhodovanie o námietke zaujatosti sudcu je rozhodovaním o procesnej otázke a je nezávislým od rozhodovania súdu v merite veci. Vzhľadom na judikatúru všeobecných súdov, v zmysle ktorej je rozhodnutie v merite veci vylúčeným sudcom (nielen v zmysle sudcu, ktorý bol vylúčený rozhodnutím všeobecného súdu, ale aj v zmysle sudcu, ktorý mal byť z rozhodovania veci vylúčený) dôvodom na využitie mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 420 písm. e) CSP, ústavný súd poväčšine v prípadoch, ak má byť predmetom ústavného prieskumu rozhodnutie, ktorým sa rozhodlo o námietke zaujatosti sťažovateľa, vyslovuje nedostatok svojej právomoci na preskúmanie takého rozhodnutia, prípadne neprípustnosť ústavnej sťažnosti z dôvodu nevyčerpania dostupných prostriedkov nápravy (II. ÚS 67/2019, III. ÚS 90/2019, II. ÚS 137/2019, II. ÚS 209/2019, II. ÚS 258/2019, I. ÚS 483/2020).

14. V tejto súvislosti ústavný súd hodnotí, že sťažovateľka namieta čiastkový procesný postup všeobecného súdu, teda taký druh rozhodnutia, do prieskumu ktorého ústavný súd vstupuje len veľmi výnimočne, spravidla takmer vôbec, keďže existuje ďalší právny prostriedok (dovolanie), prostredníctvom ktorého môže sťažovateľka namietať, že v jej veci rozhodoval vylúčený sudca. Ústavnému súdu sa preto jej ústavná sťažnosť javí ako predčasná, keďže v ďalšom konaní v merite veci pred všeobecnými súdmi môže sťažovateľka postupovať už uvedeným spôsobom a domáhať sa ochrany svojich práv podaním dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. V tomto prípade teda v predmetnom konaní existuje „iný súd“ povolaný na poskytnutie ochrany základným právam sťažovateľky.

15. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

16. Nad rámec ústavný súd dodáva, pokiaľ ide o namietané porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, že z judikatúry ESĽP vyplýva, že konanie o námietke zaujatosti, nezávislé na konaní, v ktorom bola námietka uplatnená, sa týka predovšetkým procesných práv účastníka konania a netýka sa civilných práv a záväzkov podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Aj keď konanie o námietke zaujatosti môže mať vplyv na konanie vo veci samej, ide o nedostatočné spojenie a vzdialené následky, aby mohol čl. 6 ods. 1 dohovoru vstúpiť do hry, a preto je čl. 6 ods. 1 dohovoru na takéto konanie neaplikovateľný (Ovcharenko proti Ukrajine, rozhodnutie z 20. 10. 2009, č. 26362/02, Schreiber and Boetsch, v. Francúzsko, č. 58751/00, rozhodnutie o prijateľnosti z 11. 12. 2003 a tiež Mianiovicz, v. Nemecko, č. 37111/04, 55440/07, 55443/07, rozhodnutie o prijateľnosti z 19. 5. 2009, oddiel 1a) (I. ÚS 507/2016, II. ÚS 235/2019, III. ÚS 414/2017, IV. ÚS 67/2020).

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie rozhodovanie o návrhu sťažovateľky na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ako aj rozhodovanie o dočasnom opatrení. Rovnako bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite ústavnej sťažnosti, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 12. januára 2022

Miloš Maďar
predseda senátu